

Akcja „Żonkile” 2018 – Łączy nas pamięć

19 IV 1943

POWSTANIE
W GETCIE
WARSZAWSKIM

Władze Rzeczypospolitej Polskiej ustanowiły datę 19 kwietnia jako Dzień Pamięci o Holocauście i Przeciwdziałaniu Zbrodniom Przeciw Ludzkości. Uczniowie Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Choroszczy po raz kolejny uczcili ofiary Holokaustu. W bieżącym roku szkolnym obchody Dnia Pamięci o Holocauście połączyliśmy z udziałem w ogólnopolskiej akcji społeczno-edukacyjnej „Żonkile” zorganizowanej przez Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN. Ma ona na celu upamiętnienie 75. rocznicy powstania w getcie

warszawskim, które było pierwszym miejskim powstaniem w okupowanej Europie.

Po wielkiej akcji deportacyjnej latem 1942 r., w czasie której wywieziono do Treblinki prawie 300 tysięcy Żydów warszawskich, w getcie pozostało 60 tysięcy osób. Oddziały niemieckie do ostatecznej likwidacji getta przystąpiły 19 kwietnia 1943 r. Przeciwstawili się im członkowie Żydowskiej Organizacji Bojowej i Żydowskiego Związku Wojskowego. W nierównej walce słabo uzbrojeni powstańcy wytrwali trzy tygodnie. W tym czasie Niemcy zrównali getto z ziemią, paląc dom po domu, zabijając i wywożąc Żydów do obozów. Ostatecznie też 8 maja w otoczonym przez Niemców schronie przy ulicy Miłej przywódca walk Mordechaj Anielewicz wraz z grupą kilkudziesięciu powstańców odebrali sobie życie. Za symboliczną datę zakończenia powstania uznaje się 16 maja 1943 r., gdy Niemcy wysadzili Wielką Synagogę na Tłomackiem. Getto warszawskie przestało istnieć. Nielicznym bojowcom udało się wydostać kanałami z płonącego getta. Jednym z nich był ostatni dowódca ŻOB Marek Edelman. To właśnie z jego osobą związane są żonkile - symbole akcji społeczno-edukacyjnej Muzeum POLIN. Marek Edelman w każdą rocznicę powstania w getcie warszawskim dostawał te rośliny od anonimowej osoby. Sam również co roku 19 kwietnia składał pod Pomnikiem Bohaterów Getta bukiet żółtych kwiatów - często były to właśnie żonkile. Dziś mają one symbolizować pamięć, szacunek i nadzieję. Kwitną w tym samym czasie, gdy obchodzona jest rocznica powstania w getcie warszawskim.

Dzień Holocaustu i 75. rocznicę wybuchu powstania w getcie warszawskim upamiętniliśmy w naszej szkole 17 kwietnia; z powodu egzaminu gimnazjalnego, który odbywał się 19 kwietnia. Na korytarzu szkolnym zawisła okolicznościowa gazetka na temat Zagłady narodu żydowskiego podczas II wojny światowej oraz powstania w getcie

warszawskim. Młodzież gimnazjalna rozdawała nauczycielom i uczniom papierowe żonkile będące symbolem szacunku i pamięci o powstaniu. W ramach lekcji historii uczniowie drugich klas gimnazjum obejrżeli prezentację pt. "Getto warszawskie" przygotowaną przez Muzeum POLIN. Dzięki projekcji gimnazjaliści dowiedzieli się, jak wyglądało życie społeczności żydowskiej Warszawy tuż przed wybuchem wojny, poznali okoliczności utworzenia getta oraz toczące się w nim życie codzienne do momentu wybuchu powstania. Kluczowa część prezentacji ukazała przebieg powstania w getcie warszawskim z całym jego ładunkiem emocjonalnym i dramaturgią wydarzeń. Pozwoliła uczniom zrozumieć niemoc powstańców, ale również chęć walki o to, by umrzeć z honorem, a nie z głodu, czy w obozie koncentracyjnym.

Następnie gimnazjaliści obejrżeli film pt. „Holokaust oczami dziecka” ukazujący relacje dzieci, które ocalały, przeżyły czas Zagłady. Do tego dokumentu wybrano fragmenty reminiscencji, które z jednej strony oddają prawdę o tamtych czasach, a z drugiej nie epatują nadmiernym okrucieństwem i przemocą. Wspomnienia beztróskiego dzieciństwa przed wojną, zderzone z tragiczną codziennością czasów Zagłady, archiwalne fotografie uzupełnione o komentarz historyczny wiernie oddają wymiar tej ogromnej tragedii. Podczas Holokaustu zamordowano sześć milionów ludzi. Umierali mężczyźni, kobiety i dzieci, umierali tylko dlatego, że urodzili się Żydami...

Film bardzo zainteresował i poruszył młodzież. Skłonił do refleksji nad ciemną stroną natury ludzkiej oraz negatywnymi skutkami działania człowieka: wojną i ludobójstwem. W niektórych klasach wywiązały się dyskusje na temat postaw Polaków wobec walki Żydów w getcie warszawskim oraz Polaków, którzy pomagali ratować Żydów podczas II wojny światowej.

Ponadto uczniowie zastanawiali się, dlaczego w cywilizowanej Europie doszło do Holocaustu. Dzielili się swoimi odczuciami na temat tego, co przeraża i wstrząsa w relacjach dzieci - świadków Shoah. Próbowali również wskazać, co należy czynić, by Holocaust się nie powtórzył.

Obchody Dnia Holocaustu oraz udział w ogólnopolskiej akcji społeczno-edukacyjnej „Żonkile” umożliwiły gimnazjalistom poszerzenie wiedzy o tragedii 6 milionów Żydów. Młodzież jednogłośnie stwierdzała, że o tych, którzy zginęli w czasie zagłady, nie wolno zapomnieć. Wiedza o Holokauście powinna być przekazywana kolejnym pokoleniom, by pamiętając o tragedii kreowały przyszłość wolną od nietolerancji, uprzedzeń i nienawiści.

Ewa Zalewska i Anna Kozłowska